

Các loại vắc-xin ngừa COVID-19 COVID-19 Vaccines

Trong 50 năm qua, việc chủng ngừa đã cứu nhiều mạng sống ở Canada hơn bất cứ biện pháp y tế nào khác.

Các loại vắc-xin ngừa COVID-19 là gì?

Các loại vắc-xin ngừa COVID-19 bảo vệ chống mắc bệnh từ vi-rút corona 2 (SARS-CoV-2) gây hội chứng hô hấp cấp tính nghiêm trọng mà dẫn đến COVID-19. Các loại vắc-xin khiến cơ thể bạn sản sinh ra các kháng thể giúp bảo vệ bạn khỏi bị bệnh nếu tiếp xúc với vi-rút. Các loại vắc-xin này đã được Bộ Y tế Canada phê duyệt.

Ai nên được chủng ngừa vắc-xin này?

Việc chủng ngừa vắc-xin COVID-19 được khuyến nghị cho những người từ 12 tuổi trở lên. Có thông tin thêm, bao gồm thông tin về cách đăng ký nhận vắc-xin, trên trang web của BCCDC: www.bccdc.ca/health-info/diseases-conditions/covid-19/covid-19-vaccine/vaccine-registration-eligibility.

Nếu đã bị nhiễm, hoặc có thể đã bị nhiễm COVID-19 thì bạn vẫn nên tiêm/chích vắc-xin. Lý do là vì có thể bạn chưa được miễn dịch trước vi-rút gây ra COVID-19 và có thể bị nhiễm và bị bệnh lại.

Vắc-xin được đưa vào cơ thể bằng cách nào?

Các loại vắc-xin được tiêm/chích dưới dạng 1 hoặc 2 liều. Nếu bạn đã nhận một loại vắc-xin cần một chuỗi gồm 2 liều, điều quan trọng là phải tiêm/chích cả hai liều vắc-xin để được bảo vệ trọn vẹn. Một số người bị suy giảm hệ miễn dịch được khuyến nghị nên tiêm/chích một liều vắc-xin bổ sung. Bạn có thể tìm thấy thông tin chi tiết về những người nào nên tiêm/chích một liều vắc-xin bổ sung trên trang web của Chính quyền British Columbia: www2.gov.bc.ca/gov/content/covid-19/vaccine/register. Một mũi nhắc lại được khuyến nghị cho những cư dân sống trong cơ sở chăm sóc dài hạn, các cơ sở có sự hỗ trợ trong sinh hoạt và những người được chăm sóc ở cấp độ khác đang chờ được vào cơ sở chăm sóc dài hạn.

Điều quan trọng là phải ghi lại tất cả các mũi tiêm/chích đã nhận. Hãy nhớ mang theo hồ sơ chủng ngừa của bạn khi quay lại để tiêm/chích liều thứ hai.

Tôi nên làm gì sau khi tôi đã tiêm/chích vắc-xin?

Sau khi bạn chủng ngừa, hãy tiếp tục tuân theo các khuyến nghị của cơ quan y tế công cộng, chẳng hạn như: rửa tay hoặc dùng nước rửa tay sát khuẩn, giữ khoảng cách vật lý và đeo khẩu trang.

Lợi ích của việc chủng ngừa những loại vắc-xin này là gì?

Những loại vắc-xin này là cách tốt nhất để bảo vệ bạn chống lại bệnh COVID-19, một bệnh nghiêm trọng và đôi khi gây tử vong. Trong các thử nghiệm lâm sàng, những người được chủng ngừa có nguy cơ mắc bệnh do COVID-19 thấp hơn 63 percent đến 95 percent và gần như được bảo vệ hoàn toàn trước nguy cơ bệnh diễn biến nghiêm trọng (nhập viện và tử vong). Khi bạn được chủng ngừa, bạn cũng giúp bảo vệ những người khác, gồm cả những người không thể chủng ngừa.

Có thể có những phản ứng gì sau khi chủng ngừa vắc-xin?

Những loại vắc-xin này rất an toàn. Việc chủng ngừa an toàn hơn nhiều so với việc bị nhiễm COVID-19. Các loại vắc-xin này không phải là vắc-xin chứa vi-rút sống và không thể khiến bạn mắc COVID-19. Những phản ứng thường gặp với những loại vắc-xin này bao gồm bị đau, tấy đỏ, sưng và ngứa ở chỗ tiêm/chích vắc-xin. Đối với một số người, những phản ứng này có thể xuất hiện sau tới 8 ngày hoặc lâu hơn kể từ thời điểm bạn được chủng ngừa vắc-xin. Các phản ứng khác có thể bao gồm mệt mỏi, nhức đầu, sốt, ớn lạnh, đau nhức cơ hoặc khớp, sưng hạch dưới nách, buồn nôn/mất ói và nôn/ói. Những phản ứng này nhẹ và thường kéo dài từ 1 đến 2 ngày. Nếu bạn lo lắng về bất kỳ triệu chứng nào mà bạn thấy xuất hiện sau khi chủng ngừa, hãy nói chuyện với chuyên gia chăm sóc sức khỏe của bạn hoặc gọi số **8-1-1** để được tư vấn.

Các trường hợp hiếm gặp xảy ra cục máu đông nghiêm trọng (khoảng 1 trường hợp trong 50,000 người) đã được báo cáo sau khi chủng ngừa liều đầu tiên của các loại vắc-xin AstraZeneca, COVISHIELD và Janssen. Tỷ lệ sau liều thứ hai của vắc-xin AstraZeneca hoặc COVISHIELD là khoảng 1 trong 600,000 người. Những người chọn không tiêm/chích liều thứ hai của vắc-xin AstraZeneca hoặc COVISHIELD sẽ có thể tiêm/chích một loại vắc-xin ngừa COVID-19 khác (Pfizer hoặc Moderna) để hoàn thành loạt vắc-xin của mình.

Các trường hợp phù nề tim hiếm gặp (viêm cơ tim và viêm màng ngoài tim) đã được báo cáo sau khi chủng ngừa vắc-xin Pfizer hoặc Moderna. Tình trạng này xảy ra phổ biến hơn sau liều thứ hai với tỷ lệ khoảng 1 trên 100,000 liều thứ hai, và theo quan sát thì hầu hết các trường hợp là ở nam giới dưới 30 tuổi.

Có thể uống Acetaminophen (ví dụ Tylenol®) hoặc ibuprofen* (ví dụ Advil®) nếu bị sốt hoặc đau nhức. Không nên cho bất cứ ai dưới 18 tuổi uống ASA (ví dụ Aspirin®) vì rủi ro bị Hội Chứng Reye.

Để biết thêm thông tin về Hội chứng Reye, hãy xem [HealthLinkBC File #84 Hội chứng Reye \(Reye Syndrome\)](#).

Điều quan trọng là cần ở lại cơ sở chủng ngừa trong 15 phút sau khi được tiêm/chích bất kỳ vắc-xin nào bởi vì cứ khoảng 1 người trong số một triệu người có thể bị một phản ứng dị ứng đe dọa đến tính mạng gọi là sốc phản vệ. Phản ứng này có thể bao gồm nổi mề đay, khó thở, hoặc sưng họng, lưỡi hoặc môi. Nếu phản ứng này xảy ra thì chuyên gia chăm sóc sức khỏe của bạn đã được chuẩn bị để điều trị nó. Điều trị khẩn cấp bao gồm việc sử dụng epinephrine (adrenaline) và chuyển bằng xe cấp cứu đến phòng cấp cứu gần nhất. Nếu các triệu chứng này xuất hiện sau khi bạn đã rời khỏi cơ sở tiêm chủng, hãy gọi số **9-1-1** hoặc số điện thoại khẩn cấp tại địa phương.

Bạn luôn phải báo cáo các phản ứng nghiêm trọng hoặc bất thường cho chuyên gia chăm sóc sức khỏe của bạn.

Ai không nên được chủng ngừa vắc-xin này?

Bạn không nên được chủng ngừa vắc-xin này nếu bạn bị dị ứng nặng (sốc phản vệ) với:

- Polyethylene glycol (PEG), một chất có trong các loại vắc-xin ngừa COVID-19 của cả Moderna và Pfizer. PEG có trong một số mỹ phẩm, sản phẩm chăm sóc da, thuốc nhuận tràng, xi-rô trị ho và các sản phẩm để chuẩn bị làm sạch ruột để nội soi ruột kết. PEG có thể là chất phụ gia trong một số thực phẩm và đồ uống đã qua chế biến nhưng chưa có trường hợp sốc phản vệ nào với PEG trong thực phẩm và đồ uống được báo cáo
- Polysorbate 80 có trong các loại vắc-xin AstraZeneca, COVISHIELD và Janssen. Chất này cũng có trong các dược liệu (ví dụ như dầu vitamin, thuốc viên và chất chống ung thư) và mỹ phẩm
- Một liều vắc-xin ngừa COVID-19 trước đây, hoặc với bất kỳ thành phần nào của vắc-xin đó

Hãy cho chuyên gia chăm sóc sức khỏe của bạn biết nếu bạn đã bị sốc phản vệ nhưng không tìm ra nguyên nhân.

Nếu bạn đã từng bị chứng huyết khối (cục máu đông) đi kèm với tình trạng giảm tiểu cầu (tiểu cầu máu thấp) sau một liều vắc-xin AstraZeneca, COVISHIELD hoặc Janssen, bạn không nên nhận thêm một liều của những loại vắc-xin này. Nếu bạn có tiền sử mắc hội chứng rò rỉ mao mạch, bạn không nên tiêm/chích các loại vắc-xin AstraZeneca hoặc COVISHIELD.

Có còn những cân nhắc nào khác về việc tiêm/chích vắc-xin này không?

Hãy nói chuyện với chuyên gia chăm sóc sức khỏe của bạn nếu bạn:

- Đã nhận được một kháng thể đơn dòng hoặc huyết tương dưỡng bệnh để điều trị hoặc phòng ngừa COVID-19
- Được bác sĩ chẩn đoán bị viêm tim (viêm cơ tim hoặc viêm màng ngoài tim) sau liều vắc-xin Moderna hoặc Pfizer COVID-19 đầu tiên của bạn mà không xác định được nguyên nhân khác
- Bị cục máu đông trong khoang tĩnh mạch của não đi kèm với tình trạng giảm tiểu cầu hoặc giảm tiểu cầu do heparin gây ra
- Có tiền sử hội chứng viêm đa hệ thống sau khi mắc COVID-19
- Có các triệu chứng của COVID-19

Nếu bị bệnh mới khiến bạn không thể thực hiện các hoạt động thường ngày, bạn nên đợi cho đến khi khỏi bệnh. Việc này sẽ giúp phân biệt tác dụng phụ của vắc-xin với việc bệnh của bạn trở nên trầm trọng hơn.

COVID-19 là gì?

COVID-19 là một bệnh nhiễm trùng đường thở và phổi do vi-rút corona SARS-CoV-2 gây ra. Các triệu chứng của COVID-19 có thể bao gồm ho, thở dốc, sốt, ớn lạnh, mệt mỏi và mất khả năng ngửi hoặc nếm Tuy rằng một số người mắc COVID-19 có thể không có triệu chứng hoặc chỉ có các triệu chứng nhẹ, nhưng những người khác có thể phải nhập viện và có thể tử vong. Tình trạng bệnh nặng thường gặp hơn ở những người lớn tuổi và những người mắc một số bệnh trạng mạn tính như bệnh tiểu đường, bệnh tim hoặc bệnh phổi. Đối với một số người, các triệu chứng của COVID-19 có thể kéo dài nhiều tuần hoặc lâu hơn. Ảnh hưởng lâu dài của COVID-19 đối với sức khỏe của một người vẫn chưa được biết rõ.

COVID-19 lây lan bằng cách nào?

Vi-rút gây ra COVID-19 lây từ người này sang người khác khi ho, hắt hơi, nói chuyện và ca hát. Vi-rút này cũng lây lan khi chạm vào một vật hoặc bề mặt trên đó có vi-rút, sau đó chạm vào mắt, mũi hoặc miệng.

Để biết thêm thông tin về các loại vắc-xin ngừa COVID-19, hãy truy cập trang về vắc-xin ngừa COVID-19 của BCCDC www.bccdc.ca/health-info/diseases-conditions/covid-19/covid-19-vaccine.

Muốn biết thêm các đề tài của HealthLinkBC File, xin truy cập mạng www.HealthLinkBC.ca/healthfiles hoặc đến đơn vị y tế công cộng tại địa phương quý vị. Để có thông tin và lời khuyên y khoa không khẩn cấp tại B.C., xin truy cập mạng www.HealthLinkBC.ca hoặc gọi **8-1-1** (miễn phí). Để có sự giúp đỡ cho người điếc và khiếm thính, xin gọi **7-1-1**. Các dịch vụ dịch thuật có sẵn cho hơn 130 ngôn ngữ khi có yêu cầu.